

Fàbrica de Cal Berenguer

Artés

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Carretera de Prats cantonada carrer St. Víctor

Coordenades:

Latitud: 41.80013
Longitud: 1.95508
UTM Est (X): 413191
UTM Nord (Y): 4628113

Classificació

Número de fitxa 08010 - 14
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani
Segle XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Observacions protecció: Normes subsidiàries, article 143 (20.03.2006)
Número inventari Si: IPA 16184
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: diversos
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 01/12/2006 - 01:00

Descripció

Fàbrica amb una nau de planta rectangular amb la coberta de teules a dues aigües i el carener paral·lel a les façanes longitudinals. Consta de planta baixa, pis i golfes. Actualment està reformada com a pisos independents.

Els murs són d'obra de maó vermell vist amb plaques de pedra combinant amb formes geomètriques. A la planta baixa es troba la porta d'entrada, que és comunitària i està més o menys centrada, amb tres finestres a la seva esquerra i quatre a la seva dreta. Totes tenen una reixa de ferro. A la planta pis hi ha vuit finestres amb porticons de fusta de llibret.

A la banda nord occidental hi ha una antiga entrada amb porta de fusta que donava a una nau de terrat pla, que ara s'utilitza de terrasses dels pisos.

Observacions:

Fou l'escenari de la pel·lícula "La teranyina" d'Antoni Verdaguer, basada en la novel·la homònima de Jaume Cabré.

Història

Fàbrica creada per la família Berenguer, però el veritable artífex de la qual fou Josep Berenguer Vilarassau (1815-1895). La família estava arrelada a Artés des de feia temps i ja tenia tradició tèxtil, en concret de paraires. La fàbrica d'Artés es dedicà al cotó. La sol·licitud del permís data de l'any 1871 i l'any 1882 ja es feia una primera ampliació. Disposava de fusteria, serralleria, tint.

El 10 de gener de l'any 1873 es constitueix la societat amb Josep Berenguer Vilaresau, Josep Berenguer i Caba i Ramon de Rocafort, propietari del Mas Ferreres. Però a l'any 1901, Josep Berenguer i Caba esdevé propietari únic.

Els Berenguer tenien altres fàbriques: una a Cabrianes i l'altra a Pont de Cabrianes, al costat del riu Llobregat, per aprofitar l'energia hidràulica en la filatura, que en requeria més. La fàbrica d'Artés va arribar a tenir més de 700 treballadors i ostentava el monopoli de la contractació industrial del municipi. La família Berenguer, a més, acaparava directa o indirectament tots els altres càrrecs de poder municipal: càrrec a l'ajuntament, jutge, metge i, fins i tot, el rector. El poder polític i social dels Berenguer era absolut i es mantenia gràcies a la pràctica del caciquisme electoral a favor de la Lliga Regionalista.

L'any 1917 fou protagonista colateral de la Revolta dels Burots, vaga on a part de manifestar el malestar social de l'època, es reflectia un rebuig al caciquisme dels Berenguer. Aquell any protagonitza un locaut o tancament temporal, per tal d'evitar la creació d'una cooperativa tèxtil. L'estratègia no va funcionar, ja que la Revolta dels Burots va aconseguir canviar el govern municipal a favor d'una nova gestora allunyada de les urpes burgeses dels Berenguer.

Finalment, l'any 1920, es converteix en una societat anònima: "Manufacturas Berenguer, SA", concentrada en la productivitat i deixant de banda velles i obsoletes ingerències caciquils.

Bibliografia

BENET i CLARÀ, A. (1987). Història del Bages I. Ed. Selectes Parcir, Manresa.

FERRER, Ll. i BONET, A. (1990) Artés. Societat i economia d'un poble de la Catalunya Central. Ajuntament d'Artés.

GIRBAU i FONTS, Gerard (2006). La revolta dels burots (1917). Episodi singular de la història d'Artés. Col·lecció Temes d'Artés, núm. 2. Ajuntament d'Artés i Centre d'Estudis del Bages. Artés.

SERRA COMA, Rosa (1990). Fàbrica de Cal Berenguer. Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

